

'Het Monument'

Dit lesproject wordt u aangeboden en is ontwikkeld door Stichting Anneke de Bruijn in Asten. Het is bestemd voor alle leerlingen van groep 3 tot en met groep 8.

DOEL: is de kinderen betrekken en bewust maken van erfgoed in de breedste zin van haar betekenis.

Onderwerpen.

Als onderwerp is 'Het Monument' gekozen, maar voor de verschillende groepen is dit op verschillende wijzen uitgewerkt..

De inhoud sluit zo veel mogelijk aan op de kerndoelen E14 en D 12 (Oriëntatie op mens en wereld. Geschiedenis). De geschiedenis en aardrijkskunde van de eigen Astense omgeving en de betekenis van erfgoed voor de toekomst komen daarbij aan de orde. Zo krijgen zij een betere beleving bij het gebouwde Asten met haar oude en nieuw panden.

De leerkracht heeft verschillende mogelijkheden om

het materiaal te gebruiken en bepaalt zelf de insteek en lesdoelstelling.

Lesmaterialen

- leerlingenmateriaal: lesbrieven, tekeningen en kopieerbare beelden en werkbladen
- docenten handleiding
- route door Asten langs belangrijkste monumentale plekken

Tijdsinvestering.

Lessen op school: twee tot vier uren

Locatie: één tot twee klokuur

Hieronder volgt de docenteninformatie:

Groep 3-4 is verhalen en tekeningen

Groep 5-6 is geschiedenis Asten, belangrijke monumenten en oudste woning van Asten

Groep 7-8 wat is erfgoed? Welke monumenten ken je?

Geschiedenis van Asten en haar ontstaan

Architectonische kenmerken monumenten

Betekenis van het monument voor mensen

Groep 3-4 lesbrieven • Gaat over verschillende verhalen rondom Astense monumenten

Vraag 1 is een geschikte instap

Vraag 2-4 kunnen gesteld worden wanneer kinderen aan het tekenen zijn

• 1. Wie weet wat een monument is?

De antwoorden geven een indruk van wat de leerlingen reeds weten. U kunt die info gebruiken in het project.

Een monument is het officieel alleen wanneer het door de Rijksdienst van Monumenten ook zo beschreven is. Men onderscheidt: Rijksmonumenten, gemeentelijke monumenten en Bijzondere gebouwen.

WERKBLAD 1

• 2. Herkennen jullie monumenten die op de foto's staan?

De kerk, Koningsplein 12, 14 en 16, Oude Postkantoor, Bartolomeus, Bluijssen Villa, Molen en Kasteel.

De leerkracht kan bij deze foto's verhalen vertellen die in de bijlage zijn bijgesloten.

• 3. Wat vinden jullie mooi aan de gebouwen?

De dingen die ze noemen kunnen ze later in de tekeningen extra aandacht geven met kleur bijv.

WERKBLAD 2

• 4. Kennen jullie dit gebouw?

Koningsplein 12, 14 en 16. Hierbij is een hele geschiedenis van bekend wie er gewoond heeft en in welke jaren. Ook zijn er verhalen over de oorlog en het ontstaan van de geschiedenis van Asten die daar ooit begon.

De kleurplaat en de placemat kan als kleurtekening gebruikt worden en later geplastificeerd worden. Die kunnen ze dan thuis gebruiken.

Zie voor meer informatie:

www.himmels.nl; www.heemkundekringdevondert.nl

www.kasteelasten.nl; deurnewiki

'Het Monument'

Groep 5-6 lesbrief • Geschiedenis Asten, belangrijke monumenten en belang Koningsplein

Vraag 1 is een geschikte instap

Vraag 2-5 kunnen gesteld worden om kinderen verder uit te dagen over erfgoed na te denken

• 1. Wie weet wat een monument/ erfgoed is?

De antwoorden geven een indruk van wat de leerlingen reeds weten. U kunt die info gebruiken in het project.

Er is veel geschiedenis in het boek 800 jaar Asten te vinden om ze te focussen op Asten. Ook heemkundekrijg de Vondert heeft een monumenten lijst op hun site staan. Werelderfgoed geeft een mooi internationaal beeld. (zie vraag 1 groep 3-4)
www.heemkundekringdevondert.nl
www.werelderfgoed.nl

WERKBLAD 1

• 2. Wat herkennen jullie in de structuur van de drie plattegronden?

Ieder kind of groepje krijgt drie plattegronden en gaan deze bestuderen om de overeenkomsten te ontdekken. Plattegronden laten van uit de oudheid zien:

1. hoe de kern van Asten nog steeds zichtbaar is,
2. en dat de instroomwegen nog steeds aanwezig zijn naar Lierop, Someren en Deurne.
3. De leegte in het bestaande centrum betekent dat er vroeger niet veel bebouwing gestaan heeft.
4. Ook de panden die aan die wegen gestaan hebben en nog staan vertellen daardoor een belangrijk verhaal over hoe Asten ontstaan is.

WERKBLAD 2

• 3. Waar kun je in Asten zien dat Asten rijk is geweest in het verleden?

De leerlingen komen in contact vanuit de oude geschiedenis met de 19de eeuw en de 'Gouden eeuw' voor Asten. Hier hoort blad bij van fotot's van die oude panden. Dit zie je aan:

1. de verschillende 19de eeuwse villa's
2. Koningsplein postkantoor en andere 19de eeuwse meerlaagse bouw

3. Twee kerken gebouwd

4. de vele kloosters en katholieke invloed op scholen en industrie

5. niet meer zichtbaar is er bloeiende staal en textielindustrie geweest.

6. de nog steeds aanwezige klokkengieterij die bijna uniek in de wereld is geworden

De leerkracht kan ook een wandeling plannen langs de belangrijkste panden.

WERKBLAD 3

• 4. Wie kent de oudste woning in Asten en waarom is die zo belangrijk?

Hierbij hoort een werkblad met foto's van de woning en details van de architectuur en geschiedenis.

1. Koningsplein 16 is reeds van 17de -18de eeuw.
2. daar is Asten ontstaan tesamen met de oude middeleeuwse kerk die verdwenen is in 1898. De plek dateert waarschijnlijk al zeker vanuit de 15de eeuw of eerder.(ontsluiting zandrukken)
3. zij is oudste verwijzer naar de stedenbouwkundige samenhang en stedelijke ontwikkeling van Asten.
4. Zij geeft nog steeds een belangrijk stedenbouwkundig spanningsveld aan het Koningsplein. In tegenstelling tot bijvoorbeeld aan de panden waar Archimil in gehuisvest zit .(jaren 70-tig)
5. tal van activiteiten in gehuisvest geweest zoals, herbergier, slager, kruidenier, brouwerij, textiel/boter handel, woning.

• 5. Het pand staat nu leeg. Wat vinden jullie ervan als dit pand zou verdwijnen?

Samen met de kinderen even de kennis van monumenten opfrissen en dan kijken wat en hoe zij hier tegenaan kijken. Dat kunnen ze dan visueel maken d.m.v. opstel, ontwerp/maquette, fotocollage, gedicht of cabaretstukje.

Zie voor meer informatie:

www.himmels.nl; www.heemkundekringdevondert.nl

www.kasteelasten.nl; deurnewiki

Boeken: Asten 800, Asten een eeuw historie Jean Coenen

Ansichtenboekje Asten

'Het Monument'

I. Groep 7-8 lesbrief • Bewustzijn bij erfgoed, geschiedenis, details en erfgoedbelang Asten

Vraag 1 zijn geschikte instappen

Vraag 2-5 kunnen gesteld worden wanneer kinderen aan het tekenen zijn

• 1. Hoe oud is onze School? Is dit een monument? Wie weet wat een monument is?

De antwoorden geven een indruk van wat de leerlingen reeds weten. U kunt die info gebruiken in het project.

Een monument is het officieel alleen wanneer het door de Rijksdienst van Monumenten ook zo beschreven is. Men onderscheidt: Rijksmonumenten, gemeentelijke monumenten en Bijzondere gebouwen.

Toch hebben oude gebouwen zonder die juridische status betekenis voor hun omgeving en bewoners.

• 2. Wat is er zo interessant aan een monument?

De verschillende foto's van bekende bouwwerken buiten Asten. Paleis Soesdijk, de Eiffeltoren, de Chinese Muur, Grachtepanden, kastelen, enz.. Dit kan de leerkracht uitbreiden naar eigen goeddunken, De leerkracht kan bij deze foto's verhalen vertellen. De leerlingen schrijven dingen op die hun opvallen en waarvan zij denken dat ze belangrijk zijn om monument te zijn. Onderwerpen zijn dan:

1. Monumenten vertellen het verhaal van hoe men vroeger leefden en bouwden. Vroegere betekenis, leefwijze en functie nu. (middeleeuwse kerk blijkt een donjon te zijn geweest. een woontoren, met kantelen en schietgaten (zie bijgevoegd beeld)) Men heeft daar later een kerk van gemaakt! In 1898 sloopt men de kerk en bouwt men de huidige kerk.
2. Maar zijn ook verwijzers naar onze afkomst. De verhalen over onze voorouders en belangrijke gebeurtenissen in de geschiedenis.
4. het zijn levende artefacten en vertellen over het karakter en de cultuur van een leefgemeenschap
5. het trekt ook toerisme en zorgt voor economisch impuls.
6. daarnaast creert het gezelligheid en leefbaarheid, Asten zou anders net zo goed een buitewijk van Someren of Helmond kunnen zijn.
7. ieder dorp of stad heeft een eigen 'gezicht', dat bepaald hoe er in de toekomst nieuw erfgoed

(ontwerpen nieuwbouw) gecreerd wordt.

• 3. Wie heeft er ooit van erfgoed gehoord?

Leerkracht schrijft eventueel op bord op wat de leerlingen noemen. Erfgoed is iets wat men erft. Een horloge van opa. Een kast van Oma. Maar ook een huis, grondgebied, boeken enz.. Kan met plaatjes getoond worden.

• Alles is dus erfgoed. Waar ligt het verschil in belang voor ons als mens?

Leerkracht legt uit dat erfgoed juist betekenis heeft voor een grotere groep mensen. Cultuur, identiteit en erfgoed zijn onlosmakelijk verbonden. Ieder land heeft daarom ook een heel eigen specifieke erfgoedkadering waarin hun cultuur opgesloten ligt en wat hen tot Belgen, Chinezen, Nederlanders of Astenaren maakt. De leerkracht neemt hen even mee naar het belang van erfgoed/ monument voor de toekomst. Onze monumenten zijn van belang voor onze toekomstige identiteit. Zij geven ons het specifieke gevoel van Astenaar zijn, Nederlander zijn of zelfs Europeaan zijn.

De leerkracht kan dan voorbeelden noemen en deze laten zien, die de leerlingen allemaal herkennen:
Molen en klompen = Nederlands (cultuur)
Eiffeltoren, kaas, wijn = Frankrijk (monument/cultuur)
Vrijheidsbeeld = VS maar ook symbool van vrijheid
Waddengebied = Natuurgebieden/ milieubewustzijn
Couperus, Vondel, bijbel = literatuur erfgoed
Beethoven, Bach = muzikaal erfgoed
Rembrandt = schilderkunst erfgoed
Warholt = modernekunst erfgoed
Delfsblauw = designerfgoed

WERKBLAD I

• 4. Welke monumenten ken jij in Asten?

De leerlingen gaan zelf op zoek naar monumenten in Asten. Dit kan de leerkracht sturen door ze te wijzen op verschillende bronnen en/of boeken. De leerlingen maken van de Monumenten een lijst en daaruit maakt de leerkracht samen met hen een selectie. Hier kun je plaatjes en verhalen bij zoeken zoals van: Tramhuis, Pr. Bernardstraat

'Het Monument'

2. Groep 7-8 lesbrief • Astense monumenten en hun geschiedenis, details en erfgoedbelang

Villa Bluijssen, Julianastraat
 Postkantoor, Koningsplein meerlaagse panden
 Kasteel ruïne, oude heren van Asten
 Molen, oude economie (wie eerst komt eerst maalt)
 Protestantse kerk, religieuze tweestrijd Asten
 Eijsbouts brouwerij, Emmastraat/Hemel
 Koningsplein 12, 14 en 16, oudste woning Asten

WANDELING

Met leerkracht een wandeling langs deze panden en eindigen op het Koningsplein bij pand 16. Erfgoed dat niet meer bewoont wordt, wel een belangrijke plek heeft in de Astense geschiedenis. Hoe gaan we hier mee om? Asten is namelijk hier ontstaan tesamen met de Middeleeuwse kerk die er gestaan heeft. (huidig kunstwerk). Bij dit pand kunnen de kinderen opschrijven wat hen nu nog opvalt aan dit pand:

1. architectuur (een bouwlaag met zadeldak (typisch Brabants, maar voor haar tijd 17-18de eeuws wel erg groot). Hoogte verschil met 12 en 14.
2. muizentand onder gootlijn
3. Hanenkam in kopgevel (intanding)
4. stucwerk met vakindeling (19de e. verbouwing)
5. Ornamenten in de deur en de vorm van de deur zijn Jugendstyle elementen (Art Deco)
6. de verschillende details:
 - kozijn neuten (van steen onder aan de grond)
 - hardstenen deurdorpels en raamdorpels
 - Verschillende bovenlichtjes duidt op verbouwing
 - kleine geplankte deurtje rechts in 16
 - groot formaatdikte kozijnen en schuifvensters
7. Hoge ligging, duidt erop dat Astencentrum in een 'kom' ligt
8. De verkrotting (komt door het niet wind en waterdicht houden)

Laat ze daarbij het verschil zien met de woningen aan de achterzijde in de Mgr. den Dubbeldenstraat. Lager, smaller, gerepeteerd (Typisch Brabantse dorpswoningen)

WERKBLAD 2

• 5. Wat is het verschil met een nieuw pand?

Onderwerpen zijn:

1. Architectuur en bouwkunde
2. Indeling en gebruik

3. Materiaalgebruik

4. Betekenis voor de dorps sfeer

5. Betekenis voor geschiedenis van Asten

6. Betekenis voor Astense bezoekers

Nieuwe panden zijn jonger en duurzamer gebouwd. Anderzijds hebben zij nog niet zo lang geleefd en betekenis in het geheugen van de mensen gekregen. Het is een andere architectuur of men heeft een kopie proberen te maken. De interieuren en ruimten zijn vaak anders ingedeeld en de functies in de gebouwen zijn vaak anders georganiseerd rondom de leefwijze die men toen had. Laat de leerlingen nadenken wat die verschillen kunnen betekenen.

• 6. Welke functie of betekenis zou jij aan de oudste woning van Asten kunnen geven of wat zou jij doen om het te behouden?

Leerkracht geeft aan dat ze individueel of met groepjes kunnen werken. Daarnaast kunnen zij allerlei insteken nemen om hun idee visueel te maken. Dit kan dus met een verhaal of opstel voor de krant (bijv.) Een maquette of tekening. Maar ze mogen ook vanuit de geschiedenis van deze lokatie een kort toneelstukje opvoeren met historische bewoners van het pand. Voor de technische en architectonisch geïnteresseerden kan men een detailboek samenstellen met tekeningen van details en er mag ook verbouwt worden, inpakken, nieuwe functie geven, schilderij ervan maken enz. Belangrijk is dat ze contact maken met de betekenis van het monument en hoe je dat kunt voelen.

Tot slot

Alle gemaakte werkstukken van alle groepen kunnen in een presentatie meegenomen worden voor de expositie en het boek dat uitgegeven wordt door Cul de Sac. Dit kan in overleg geschieden.

Zie voor meer informatie:

www.himmels.nl; www.heemkundekringdevondert.nl

www.kasteelasten.nl; deurnewiki

Boeken: Asten 800, Asten een eeuw historie Jean Coenen

Ansichtenboekje Asten

www.himmels.nl; www.heemkundekringdevondert.nl

www.kasteelasten.nl; deurnewiki